

6. félév – kb. 30 főre - hetente **3 óra** – 3 kredit
Órák: csütörtökön 15 és 18 óra között

Az új képzés 6. félévének gyakorlati tantárgya az Urbanisztika Tanszéket választó tervezői szakirányos hallgatók számára, akik a főváros egy összefüggő területének közterületrendszerével fognak megismerkedni és programalkotás szintjén foglalkozni. Tematikájában kapcsolódik a párhuzamosan futó Városépítészet 2. tantárgyhoz. Mivel a két tantárgyat párhuzamosan teljesítik a hallgatók, fontos azok összehangolása és együttes végig gondolása.

Részletes tematika:

A Tanszéki terv 1. a település be nem épített területeivel, azok közül is elsősorban a köztulajdonban lévő közterületekkel foglalkozik, amelyeket jól egészítenek ki a magántulajdonban lévő, de közhasználatra igénybe vehető területek (pl. belső udvarok). Nagyon fontos, hogy ez a tantárgy nem az épületek vagy az épülettervezés irányából közelít a környezettervezés felé, sokkal inkább a városi külső terek (szabadterek), és azok rendszerének irányából (külső térorientált megközelítés).

Az egymás után következő két Tanszéki terv nem a kicsitől halad a nagy felé. Nem egy kisebb közterülettel foglalkozik először, hanem rögtön a közterületek rendszerével, azok összefüggéseinek vizsgálatával kezd, és csak a következő félévben közelít rá egy közterületre. Úgyis mondhatjuk, hogy az általános felől közelít az egyedire, az esetre. A két Tanszéki terv elképzelhető, hogy ugyanazon a tervezési területen fogja keresni a feladatát, mintha egy két féléves tervezési tárgy lenne, mivel a két tantárgy hallgatói az előző évek tapasztalata alapján 90 %-ban ugyanazok.

A tantárgy részben elméleti, részben gyakorlati órákból áll. Az elméleti órákon a környezettervezéssel kapcsolatos általános és szakági tudnivalók kerülnek ismertetésre (tájépítészeti, környezetépítészeti, kertészeti alapismeretek, stb.). A gyakorlati órák célja a tervezési gondoskodás kiterjesztése az épületek közvetlen és tágabb környezetére a megismerés és a programalkotás szintjén. Mivel az Urbanisztika Tanszék a környezettervezést ennek a tárgynak a keretei között kifejezetten a közterületekre érti és oktatja, a komplexitás a közterületek rendezésével és fejlesztésével kapcsolatos építészeti-, városépítészeti- és tájépítészeti tudnivalók, illetve az infrastrukturális összefüggések (közlekedés, közmű, stb.) elsajátítását is jelenti.

A félév első fele tematikus órákra épül fel, vagyis minden óra egy-egy téma köré csoportosul. Minden alkalommal elhangzik egy előadás, amit a tervezési helyszínre vonatkoztatva kapják a hallgatók a gyakorlati feladatot. A feladatok bemutatása és közös megbeszélése képezi az órák gyakorlati részét. A félév második felében praktizáló építészeket, tájépítészeket is meg fogunk hívni aktuális tervezési feladataik, megvalósult munkáik ismertetésére, ezzel segítve a programalkotás feladatát.

Egy óra felépítése a félév első felében a következő lesz:

1. az előző órai kisleadat bemutatása és megbeszélése (közös értékelés)
2. előadás az aktuális témában
3. feladatkiadás a következő alkalomra

A félév során végig csoportmunka folyik, max. 3 fős team-ekben. Tapasztalat szerint sokkal jobbak és sokkal többet tanulnak azok a hallgatók, akik képesek csoportban dolgozni. A mások munkájának a folyamatos figyelemmel kísérése, a saját tervnek az azzal való folyamatos összevetése is a félév tematikájához tartozik. A tantárgy keretei között a feladataik prezentálásának előkészítésére és megtartására is meg szeretnénk tanítani a hallgatókat, ezért a feladatokat óráról, órára powerpoint-os prezentációban kell előkészíteni és bemutatni, illetve alkalmanként A/3-as formátumban kinyomtatni.

A félév teljesítésének a feltétele az órák 70%-án való részvétel, és a két bemutatón való eredményes szereplés. A tantárgy a féléves munka értékeléséből adódó gyakorlati jeggyel zárul, melybe beleszámítjuk a kisleadatokat megoldása során tanúsított hallgatói aktivitást is.

A tantárgy a 7. félévben a *Tanszéki terv* 2. tantárggyal folytatódik, ahol egyetlen közterület tervi megoldása lesz a feladat. A tematikákat úgy dolgoztuk ki, hogy a két tantárgy kapcsolódjon egymáshoz, de külön-külön is kerek egésznek alkossonak, azaz önállóan is teljesíthetők legyenek.

A féléves tervezési feladat:

A közterületi rendszer fogalma sokféleképpen értelmezhető egy településen belül: lehet a közterületek hálózata, történelmileg kialakult térbeli szövege, de valamilyen funkcióra felfűzött közterületek sora is. A funkció, melyre felfűződnek, ugyancsak sokféle lehet: kereskedelmi, kulturális, ...stb., de akár a közlekedés is lehet a szervező erő. Gondoljunk csak a belvárosi, összefüggő gyalogos rendszerre (pl. Főutca-program). A tömegközlekedési eszközök útvonalai esetében kézenfekvő az a lineáris rendszer, amely az érintett közterületeket felfűzi. Ám ezen belül milyen óriási különbségek vannak egy autóbusz-, és egy villamos vonal között, vagy abban, hogy a tömegközlekedési útvonal a város melyik részeit érinti (a történelmi belvárost, egy elhagyott iparterületet, vagy adott esetben városi zöldterületeket)? Ezek között is különleges a Fogaskerekű vasút útvonala Budapesten 3,13 km-es hosszával, 315 m-es szintkülönbségével és a jelenlegi tíz megállójával. Azt gondolom, hogy minden tömegközlekedési útvonalnak nagyon jól meghatározható karaktere van, aminek az is része, hogy milyen típusú emberek használják. Érdekes megfigyelni, hogy a napjainkban működtetett „összefűzött” vonalaknak, - mint például az 5-ös busz útvonala, mely szinte „városnéző buszként” egész Budapestet átszeli, milyen nehezen határozható meg a karaktere, és az utasok is többször teljesen kicserélődnek a két végállomás között (hacsak nem épp ez jelenti a sajátos karakterét).

A tervezési területünk ebben a félévben a Fogaskerekű vasút teljes útvonala lesz a Széll Kálmán tér(!) és a Norma(!) végállomások között (mindkét irányban meghosszabbítani tervezik az útvonalát!). Milyen közterületi program, közterületi karakter javasolható ezen a speciális tömegközlekedési vonalon, a meglévő épített- (épületek és közterület) és természeti környezetre, valamint a fogaskerekűt döntően használó utazóközönségre való tekintettel?

A félév részletes tematikája a következő:

- Megalakulnak a max. 3 fős csapatok és megvizsgálják a Fogaskerekű vasút útvonalának karakterét.
- Ezt követően minden csapat kidolgoz egy-egy közterületi elemet (info-rendszer, megálló, utcabútor, zöldterületi elem, stb...), amely a megvizsgált karakterből következik, és azt az 1. vázlatterven bemutatja.
- Csapatonként ráközelítenek a fogaskerekű útvonalának egy-egy kiválasztott közterületére és azt a program szinten megoldják a közös rendszerelemeket felhasználva, azokat egy adott téri szituációra alkalmazva.

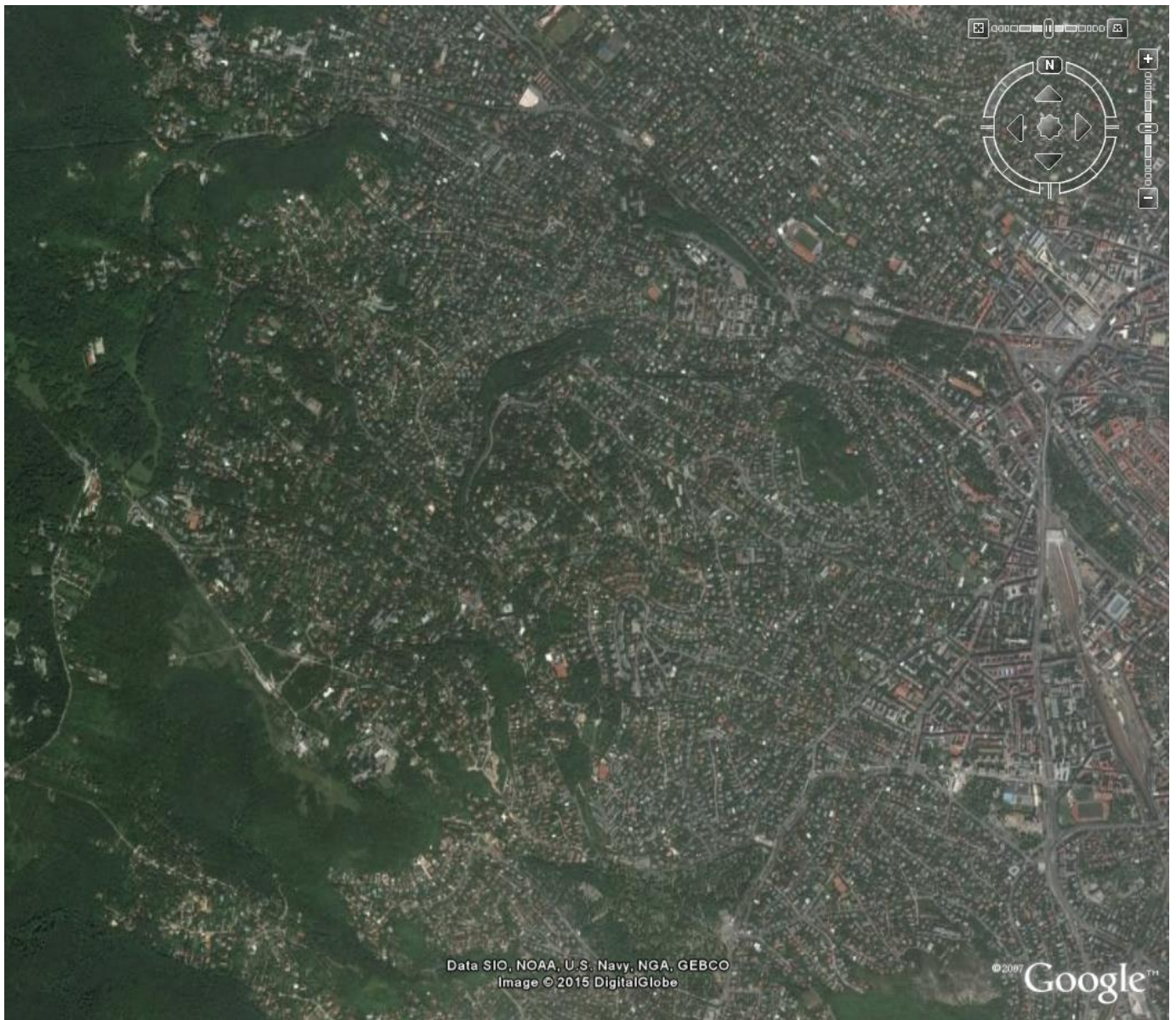
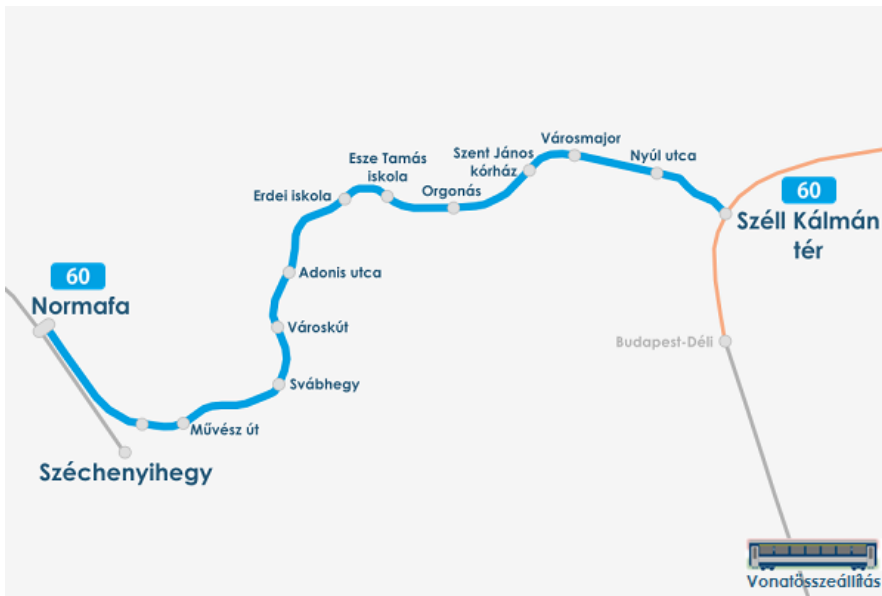
Az utóbbi években több ilyen, kötött pályás tömegközlekedési útvonalhoz kapcsolódó közterületi projekt is megvalósult Európában (csak három francia példa villamos vonalakra: Bordeaux, Lyon és Strasbourg), amelyek nagyon magas technikai és művészi színvonalukkal, kortárs építészeti megoldásaikkal szinte vérátömlesztést jelentettek ezeknek a városoknak az életében. Az 1-es gyorsvillamos útvonala Budapesten is hasonló változásokon ment át az utóbbi hónapokban, és a budapesti fonódó villamos vonalak jelenlegi kialakítása is ebbe az irányba mutat, amelyhez – a tervek szerint - a Fogaskerekű vasút is kapcsolódni fog.

Jó munkát kívánok mindenkinek az elkövetkező félévre!

Pálfi Sándor DLA

tantárgyfelelős

2015. január 17.

TANSZÉKI TERV 1. TEMATIKA – ÜTEMTERV 2015. tavaszi félévre

oktatási hét	időpont	téma	előadás	gyakorlati feladat	
1.	Február 12.	feladatkiadás, félévismertetés „megismerés”	- a megismerés objektív, szubjektív formái, érzékeny megismerés a közterületeken (PS) - a prezentációról (VI)	- a tervezési helyszín építészeti, városépítészeti és közterületi karakterének bemutatása	VIZSGÁLATI SZAKASZ
2.	Február 19.	A tervezési helyszín bejárása			
3.	Február 26.	„közterületi rendszer”	- szabadterek városi rendszerre, alapfogalmak (GT)	- a helyszín települési összefüggésbe helyezése (megközelítés, jelleg – fotók)	
4.	Március 5.	„ember a téren”	- környezet-pszichológia (DA)	- a tervezési helyszín elemzése a téma szempontjából	
5.	Március 12.	„működés”	- köztéri funkciók, közterületi elemek, infrastruktúra (DÁ)	- a helyszín elemzése a téma szempontjából	
6.	Március 19.	„rendszer elem”	konzultáció		
7.	Március 26.	1. bemutatás: az eddig végzett vizsgálatok és egy rendszerelem ismertetése			
8.	Április 2.	A programalkotásról	Programalkotás a tervezési területre a helyszíni vizsgálatok és a rendszerelemek ismeretében		SZAKASZ PROGRAMALKOTÓ
9.	Április 7-10.	Alkotóhét			
10.	Április 16.	Vendég előadása	konzultáció		
11.	Április 23.	Vendég előadása	konzultáció		
12.	Április 30.	Vendég előadása	konzultáció		
13.	Május 7.	2. bemutatás: a félév során végzett munka bemutatása és beadása			
14.	Május 11-15.	Feldolgozási hét (konzultációkkal) – erre a tárgyra nem vonatkozik			
15.	Május 18.	Pótbeadás (különeljárási díjjal) 12 órakor			
		Közös (tanköri szintű) „kipakolás”, amin a részvétel kötelező és annak értékelése beleszámít a féléves jegybe			
		Városépítészet 2. tantárgy alkotóhete			

A tantárgyat oktatják: Deigner Ágnes (építész) - DÁ
 Dr. Dúll Andrea (környezetpszichológus) - DA
 Germán Tibor (doktorandusz) - GT
 Pálffy Sándor DLA (tantárgyfelelős) - PS
 Varga Imre (tanszéki tanár) - VI